

Innst. S. nr. 216

(1999-2000)

Innstilling fra næringskomiteen om reindrifftsavtalen 2000-2001, om dekning av kostnader vedrørende radioaktivitet i reinkjøtt, og om endringer i statsbudsjettet for 2000

St.prp. nr. 65 (1999-2000)

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Innledning

Regjeringen legger med dette fram en proposisjon om reindrifftsavtalen 2000-2001 og om dekning av kostnader vedrørende radioaktivitet i reinkjøtt, med forslag om endrede bevilgninger over statsbudsjettet for 2000.

Inneværende reindrifftsavtale har en bevilgning på 80,0 mill. kroner over statsbudsjettets kap. 1151 Til gjennomføring av reindrifftsavtalen.

Ved reindrifftsforhandlingene for avtaleåret 1999-2000 inngikk partene en protokoll om tiltak for reduksjon av reintallet i de reinbeitedistrikter i Finnmark hvor tilpasningsproblemene er størst mellom reintallet og tilgjengelige beiteressurser. Et hovedproblem i årets forhandlinger har vært at Norske Reindrifftsamers Landsforbund (NRL) har gått bort fra det som i fjorårets forhandlinger er avtalt om bruk av lovbaserte tiltak for å oppnå balanse mellom beiteressursene og reintallet i Finnmark. Regjeringen ser det som nødvendig med en viss grad av oppslutning innen reindriften, Sametinget og det samiske miljø for de tiltak som skal nyttes for å oppnå nødvendige tilpasninger i reintallet. Avtalepartene ble derfor enige om å trekke forhold som berører reintallsreguleringer med hjemmel i reindrifftsloven ut av forhandlingene. Dette arbeidet vil bli fulgt opp etter de prosedyrer som reindrifftsloven foreskriver.

Reindrifftsavtalen for 2000-2001 vil ikke være tilstrekkelig for en tilpasning av reintallet til beiteressursene i Finnmark. Ressurssituasjonen gir i dag lav produktivitet med store tap. På denne bakgrunn vil Staten prioritere forberedelsen med å få fastsatt rammebetingelser for det enkelte distrikt og driftsenhet i Finnmark.

Den inngåtte avtalen har en ordinær ramme på 88,0 mill. kroner. I tillegg avsettes en disposisjonsbevilg-

ning på 4,5 mill. kroner til dekning av kostnader vedrørende radioaktivitet.

I tillegg til selve avtalen er det avtalt oppfølging på to punkter:

1. dekning av utgifter til ressursovervåkning, og
2. finansiering av tiltak mot radioaktivitet i reinkjøtt.

1.2 Grunnlaget for reindrifftsforhandlingene 2000

De mål og retningslinjer som ligger til grunn for reindrifftspolitikken er trukket opp av Regjeringen i St.meld. nr. 28 (1991-1992) En bærekraftig reindrift, og av Stortinget i Innst. S. nr. 167 (1991-1992). I innstillingen konkretiseres "En bærekraftig reindrift" gjennom følgende tre punkt (mål):

1. Økologisk bærekraft,
2. Økonomisk bærekraft og
3. Kulturell bærekraft.

Økologisk bærekraft forutsetter at det legges avgjørende vekt på å forvalte beitegrunnlaget slik at beitebalansen sikres.

Økonomisk bærekraft forutsetter at det stilles krav om produktivitet, inntjeningssevne, kostnadseffektivitet, inntektsnivå og inntektsfordeling. Det stilles også krav om at det er et rimelig forhold mellom næringens ressursgrunnlag og det antall mennesker som skal finne inntekts- og sysselsettingsmuligheter i reindriften med de markeds- og inntektsmuligheter som er til stede.

Kulturell bærekraft innebærer at man må sikre en stabil sysselsetting og inntekt i næringen.

Målsettingen forutsetter at reindrifftspolitikken sees i en samepolitisk sammenheng. Reindrifftspolitikken er derfor bygd på to selvstendige grunnlag; en nærings-

politisk produksjonsverdi og en samepolitisk kulturverdi. Reindrifftsavtalen er - ved siden av reindrifftsloven, det viktigste operative redskap for å følge opp målene og retningslinjene i reindrifftspolitikken.

Etter St.meld. nr. 28 (1991-1992) En bærekraftig reindrift, har reintallstilpasning vært et tema i alle reindrifftsoppgjør og i Stortingets behandling av avtaleproposisjonen. Årets reindrifftsavtale har i større grad enn tidligere vektlagt inntektsfordeling og produksjonsopptimalisering, og i mindre grad tiltak for å tilpasse reintallet.

1.3 Nærmere om utviklingen i næringen

Beitepotensialet setter sammen med reintallet og strukturen i vårflokkene grenser for den samlede produksjon i reindrifften.

Utfordringene knytter seg først og fremst til arbeidet med å avbalansere reintallet til beitegrunnet i Finnmark, øke verdiskapingen med grunnlag i kjøtt, sikre beite- og arealgrunnet for næringen samt utvikle tiltak for å redusere rovdyratapene. I samtlige reinbeiteområder sliter næringen med store rovdyr tap og med produksjonssvikt som følge. For hele det samiske reinbeiteområdet er det viktig å skape forståelse, tillit og erfaring for at reindrift kan drives uten reelle næringskonflikter med annen sedvanemessig bruk av områdene.

Inngrep og forstyrrende aktiviteter har akselerert i omfang de siste tiårene. Dette har ført til varig reduksjon av arealer som reindrifften har hatt til rådighet og til økte forstyrrelser for reinflokkene. Oppstyking av beiteområdene, som vanskelig lar seg forene med reins behov for sammenhengende "friorråder" og trekkleier er trolig en av de alvorligste truslene mot reindrifftens arealgrunnet.

For å beskrive produktiviteten i reindrifften relateres produksjonen enten til rein i vårflokk (antall rein ved driftsårets begynnelse) eller til brutto beiteareal. Både Troms, Sør-Trøndelag og Hedmark har hatt produktivitetsokning siste driftsår. Dersom et distrikt har hatt større nedgang i reintallet enn uttaket av slaktedyr, vil distriktet få en negativ totalproduksjon. I driftsåret 1998-1999 var dette tilfelle for et par distrikt i Nordland med spesielt store rovdyr tap.

For store deler av høst-, vår- og vinterbeitene i Finnmark er ressurskrisen nå et faktum. Høgste reintall for reinbeitedistriktene i Finnmark ble fastsatt til 160 500. Fra høgste reintall ble fastsatt og fram til i dag er det distrikt som har overskredet "reintallskvoten" sin med opptil 100 pst. uten at noe er gjort, fordi spørsmålet er uavklart om hvordan reduksjonen skal fordeles mellom driftsenhetene innen det enkelte distrikt. Etter reindrifftslovens § 2 kan områdestyret fastsette høgste antall rein pr. driftsenhet etter godkjenning av Reindrifftsstyret. Slik regulering er gjennomført på driftsenhetsnivå i noen distrikt innen områdene sør for Finnmark, og den har her vist seg å gi forutsigbare og stabile rammebetingelser for næringen og trygghet for utøverne.

NRL er sterkt imot offentlig innblanding i spørsmålet om reintallsregulering og fastsetting av reintallskvoter for driftsenhetene i Finnmark. Sametinget har i alle tidligere sammenhenger framholdt nødvendigheten av at det offentlige går inn og foretar slik regulering på driftsenhetsnivå, men framholder nå at fastsetting av et øvre reintall for driftsenhetene ikke må gjøres før etter at nye øvre reintall er fastsatt for distriktene.

Det er fortsatt store skjevheter i inntektsfordelingen internt i næringen. Lønnsomheten er best i reindrifftsområdene lengst sør i landet.

Det er videre store forskjeller i produksjonstilpasning og effektivitet i næringen. Den økonomiske og sosiale situasjon for reineiere i store deler av de sentrale reindrifftsområdene i Finnmark er fortsatt meget vanskelig. Totalregnskapet viser at de økonomiske resultatene er svært dårlige. Det er få alternative inntekts- og sysselsettingsmuligheter, noe som forverrer situasjonen i regionen og skaper risiko for ny overetablering i næringen. Situasjonen krever at omleggingene som er iverksatt i næringen fortsetter gjennom de økonomiske virkemidlene som skal bidra til høyt slakteuttak, tidligere gjennomføring av slaktingen og satsing på utviklings- og investeringstiltak. Dette er helt nødvendig for å sikre en bærekraftig utvikling i reindriffts-næringen.

I likhet med de fem siste år er det også i driftsåret 1999/2000 importert reinslakt og levende rein for slakting for å dekke etterspørselen samt unngå negative konsekvenser av at reinkjøttet blir borte fra markedet i en lengre periode av året. Tilgangen på reinkjøtt har vært god i forhold til etterspørselen og resultert i at prisnoteringene har ligget under målpris.

1.4 Nærmere om reindrifftsavtalen

Den reindrifftsavtalen som nå er framforhandlet vil tre i kraft 1. juli 2000 og gjelde fram til 30. juni 2001. De bevilgningsendringer som avtalen medfører foreslås innarbeidet med halvt utslag i statsbudsjettet for 2000.

Målprisen på reinkjøtt ble videreført med 54,50 kroner pr. kg for slaktesesongen 1999-2000. Avtalepartene skal innen 20. august 2000 fastsette målpris for reinkjøtt for slaktesesongen 2000-2001.

For avtaleperioden 2000-2001 foreslås bevilgningen til Reindrifftens Utviklingsfond (RUF) satt til 38,7 mill. kroner. Dette vil gi rom for økt satsning på utvikling og investeringer i næringen. Fra RUF avsettes 5,0 mill. kroner til forskning og veiledning i 2000.

Tilskuddsordningene innebærer et betydelig ressursbehov og det foreslås avsatt 5,0 mill. kroner over RUF til ressursforvaltning.

Ordningen med innløsning av driftsenheter videreføres, men utvides til også å gjelde driftsenheter fra enkelte sommerbeitedistrikt med høst-, vår- og vinterbeiting. Tidligpensjonsordning for reindrifften foreslås videreført. Det samme gjelder midler for å støtte opp

under kombinasjonsnæringer hvor reindrift inngår som en komponent.

Avsetningen til konfliktforebyggende tiltak er lagt inn med 1,5 mill. kroner. Ordningen er et sentralt virkemiddel for å løse næringskonflikter mellom jordbruk og reindrift. Det vil videre bli opprettet en ordning med utbetaling av ekstraordinær støtte til tiltak for enkelte driftsenheter i Troms, Nordland og Sør-Trøndelag/Hedmark. Kompensasjonsordningen gjelder for fire driftsår.

Tilskuddet til organisasjonsarbeid økes til 4,8 mill. kroner. Bevilgningen til folketrygdordningen foreslås opprettholdt med 1,2 mill. kroner, for kommende avtaleperiode, og bevilgningen til sykepengeordningen foreslås videreført uendret.

Avsetningen til distriktstilskudd settes til 8 mill. kroner. Det avsettes videre 21 mill. kroner til ordningen med produksjonstilskudd. Satsen for tilskuddet videreføres med 50 000 kroner pr. driftsenhet. Det er opprettet egen stilling for en kvinne- og familiekonsulent ved Reindriftsforvaltningen, og ektefelletillegget er økt fra 25 000 kroner til 50 000 kroner. Til ordningen med tidligslaktetilskudd i Finnmark avsettes 2 mill. kroner for kommende avtaleperiode. Tidligslaktetilskuddet for rein i Finnmark fjernes for perioden 10. oktober - 31. desember. Satsen for flatt driftstilskudd for driftsenheter i Troms og Nordland videreføres med 80 000 kroner pr. driftsenhet.

Vedlegg 3 i proposisjonen viser fordelingen av avtalens ramme, og fordeling av midlene innenfor post 75 for avtaleperioden 1. juli 2000 til 30. juni 2001.

1.5 Radioaktivitet

Statens dekning av kostnader som følge av radioaktivt nedfall etter Tsjernobylulykken har som prinsipielt utgangspunkt det vedtak som Regjeringen fattet om økonomisk skadeløshet 31. juli 1986.

Den endelige dekningen av disse kostnadene har vært gjort etterskuddsvis, men det har de siste årene vært gitt en disposisjonsbevilgning for å gi en foreløpig dekning av kostnadene ved gjennomføringen av tiltakene, inntil den endelige finansieringen kan avklares.

Prognosen for slaktesesongen 1999-2000 viser et behov på om lag 4 mill. kroner til dekning av kostnader vedrørende radioaktivitet.

Departementet vil, i tråd med tidligere praksis, foreslå at det avsettes en disposisjonsbevilgning på 4,5 mill. kroner for å finansiere iverksetting av en tiltakspakke for slaktesesongen 2000-2001.

1.6 Endringer i statsbudsjettet for 2000

Endringene i avtalen innebærer et økt behov for midler på statsbudsjettet for 2000 med 4 mill. kroner. Avtalen innebærer en økning av post 51 Tilskudd til Reindriftens Utviklingsfond, post 72 Tilskudd til organisasjonsarbeid og post 75 Kostnadssenkende og direkte tilskudd. Det fremmes forslag til vedtak om endringer i statsbudsjettet for 2000 i samsvar med dette. Videre foreslås en disposisjonsbevilgning på 4,5

mill. kroner til dekning av tiltak mot radioaktivitet. I tillegg foreslås det at Landbruksdepartementets andel på 3,4 mill. kroner i forbindelse med tiltak for enkelte samiske driftsenheter i Troms, Nordland, Sør-Trøndelag og Hedmark dekkes inn med en engangsbevilgning på post 51. Fordelingen av reindrifftsavtalens ramme, utenom engangsbevilgningen, på de ulike poster for 2001 vil bli innarbeidet ved den ordinære framlegging av statsbudsjettet for 2001 (St.prp. nr. 1 (2000-2001)).

2. KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Erling Brandsnes, Gunnar Breimo, Mimmi Bæivi, Karin Kjølmoen, Kjell Opseth og Rita Tveiten, fra Fremskrittspartiet, Øystein Hedstrøm og Terje Knudsen, fra Kristelig Folkeparti, Randi Karlstrøm og Jon Lilletun, fra Høyre, Ansgar Gabrielsen og Ivar Kristiansen, fra Senterpartiet, lederen Morten Lund, og fra Venstre, Leif Helge Kongs- haug, viser til at grunnlaget for reindriftspolitikken er todelt og både bygger på en næringspolitisk produksjonsverdi og en samepolitisk kulturverdi. Komiteen registrerer at reindrifftsavtalen ved siden av reindrifftsloven er det viktigste operative redskapet for å følge opp målene og retningslinjene i reindriftspolitikken. Komiteen registrerer at utviklingen av reindriffts-næringen de siste årene har medført store problemer for næringen og for den miljømessige stabilitet som næringen er avhengig av. Komiteen viser i denne sammenheng til at næringen - særlig i Finnmark - sliter med svak lønnsomhet som følge av en mange-årig situasjon med for høyt reintall i forhold til det totale ressursgrunnlaget.

Komiteen viser til at dagens situasjon med et for høyt reintall i forhold til førgrunnlaget medfører svært lav produktivitet og store tap. Komiteen konstaterer med bekymring at en fortsatt ikke har lyktes i å oppnå tilnærmet balanse mellom reintall og beitegrunnlag. Denne situasjon kan ikke vedvare.

Komiteen har med interesse merket seg Regjeringens ønske om å reformere offentlig forvaltning og mener dette også må gjelde reindrifftsforvaltningen, sentralt og lokalt. I dagens samfunn er det avgjørende at forvaltningen kan kombinere solid juridisk kompetanse og næringsfaglig ekspertise med forståelse for lokale forhold og tradisjoner. Komiteen mener det er behov for å styrke både reindrifftsforvaltningens juridiske kompetanse og forståelse av samisk reindriffts-kultur. For å gi et faglig grunnlag for nødvendige reformer mener komiteen det i løpet av 2000 bør gjennomføres en evaluering av reindrifftsforvaltningen med vekt på organisering, kompetanse og samarbeid med næringsutøverne. Det må i dette arbeidet tas hensyn til reindriffts kultur og egenart. Etter komiteens oppfatning må større ressurser for fremtiden kanaliseres i retning av å skaffe myndighetene lokalt større

reindriftspolitisk ekspertise, samt midler til overvåking, kontroll og eventuell nedslakting.

Komiteen har merket seg at ensidig bruk av reindriftsavtalens virkemidler for å tilpasse reintallet til beiteressursene uten samtidig bruk av reindriftslovens hjemler for regulering og sanksjoner, har ført til at de som er helt avhengig av tilskudd over reindriftsavtalen bygger flokkene ned, mens andre holder et stabilt reintall eller bygger opp. Komiteen mener dette viser at reindriftsavtalens virkemidler ikke alene er tilstrekkelig til å oppnå en tilpassing av reintallet i forhold til beitegrunnlaget. I denne forbindelse registrerer komiteen at avtalepartene ved årets forhandling ble enig om å trekke forhold som berører tilpasning av reintallet ut av forhandlingene. Dagens situasjon fremtvinger en politikk som sørger for balanse mellom reintall og beitegrunnlag. Komiteen konstaterer at disse forholdene har vært tatt opp fortløpende siden stortingsbehandlingen av St.meld. nr. 28 (1991-1992) En bærekraftig reindrift. Komiteen konstaterer at problemene bare har økt i omfang. Derfor haster det med å få på plass rammebetingelser for næringen som i større grad kan bidra til nødvendig omstilling. Komiteen ber derfor departementet sørge for at avtalepartene i samarbeid med Sametinget gjennomgår den alvorlige situasjon som næringen befinner seg i.

Komiteen er klar over at dersom målene for reindriftspolitikken skal nås, må det skje en reduksjon av det samlede reintallet, antall driftsenheter og antall utøvere i næringen. Reindrifta må tilpasses beitegrunnlaget. Samtidig må reindrifta organiseres og ha en struktur som sikrer et godt økonomisk utbytte for reindriftsfamilien.

Komiteen viser til at Sametinget mener at etablering av et øvre reintall pr. distrikt er en forutsetning for en senere fastsettelse av reintallet i den enkelte driftsenhet/siida. Dette tilsier at den nye distriktsinndelingen av fellesbeitene med et øvre reintall pr. distrikt må etableres så snart som mulig. Komiteen mener et slikt øvre tak for reintallet i hvert distrikt er nødvendig for å utvikle en mer økologisk og økonomisk robust reindriftsnæring. Det fremsettes følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen i samarbeid med reindriftsutøverne fastsette et øvre reintall for hvert distrikt."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre etterlyser et regime som gjør den enkelte driftsenhet/siida eller familie ansvarlig for sitt eget ressursgrunnlag. Dette krever at det for den enkelte driftsenhet/siida tildeles egne beiteeiger på basis av historiske rettigheter. For å oppnå dette mener disse medlemmer det bør settes i gang en prosess under medvirkning av Jordskifteverket. Det er naturlig at driftsenhetene defineres med utgangspunkt i reindriftsfamilien, og tildeles beiterettigheter som gir et rimelig utkomme både for eldre og yngre generasjoner. Det må være opp til den enkelte familie å organisere

seg, eventuelt fordele reinen mellom seg innenfor beitegrunnlaget på de tildelte teigene.

Komiteen er positiv til import av reinslakt og levende rein for å dekke etterspørselen i markedet. Komiteen er positiv til økt satsing på markedsføring av reinkjøtt, og ser et stort potensial i å kunne videreutvikle foredlingsnæringen. I denne forbindelse er det viktig å sørge for at foredlingsindustrien utvikles for å tilfredsstille de krav som bl.a. EØS-avtalen hjemler for produksjon.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, anser at Reindriftsnæringens Utviklingsfond bør være en viktig institusjon for å kunne bidra til at industrien i større grad kan satse på utvikling av spesialprodukter, da markedsrapporter tyder på at det er et godt marked for spesialprodukter fra næringen av høy kvalitet. En slik utvikling vil etter flertallets oppfatning bidra til å styrke sysselsettingen innen reindriftsnæringen.

Komiteen registrerer samtidig at problemene med rovvilttap fortsatt er betydelig for reindriftsnæringen, og ber departementet følge opp med avbøtende tiltak.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre understreker at den samiske kulturen som er knyttet til reindrift må ha en mest mulig uavhengig stilling dersom den skal overleve og utvikle seg i framtiden. Disse medlemmer vil advare mot at staten gjennom et nett av virkemidler og politiske føringer gjør reindriftas overlevelsessevne for sterkt avhengig av offentlige overføringer og offentlig byråkrati. Den samiske reindriftskulturen overlever best dersom næringa får utvikle seg med mest mulig frie og selvstendige utøvere. Reindriftsnæringa bør derfor drives med minst mulig offentlige tilskudd. Tilskudd til drift bør bare brukes i en overgangsperiode for å bidra til å stabilisere reintallet på et økologisk forsvarlig nivå.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener at offentlige tilskudd i hovedsak bør rettes mot kostnader vedrørende radioaktivitet i reinkjøtt og mot grunnlagsinvesteringer som bygninger, reingjerder o.l., samt andre grunnlagsinvesteringer som kan gi reindriftsutøverne flere ben å stå på. Selve kjøttproduksjonen blir dermed markedsorientert og næringsutøvernes eget ansvar.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser i den forbindelse til St.meld. nr. 28 (1991-1992) En bærekraftig reindrift og Innst. S. nr. 167 (1991-1992) der Stortinget satte opp økonomisk bærekraft som et av tre hovedmål for utforming av reindriftspolitikken. Komiteen mener at de hovedmål som ble trukket opp ved behandlingen av Reindriftsmeldingen om økologisk, økonomisk og kul-

turell bærekraft fortsatt må ligge til grunn for utformingen av reindriftsnæringen.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, mener at tilskuddsordningene innenfor reindrifftsavtalen må ha en næringspolitisk målsetning om å sette næringa i stand til å stå på egne bein.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre mener tilskuddsordningene i reindriffta må utformes slik at de støtter opp om de multifunksjonelle målsetningene i reindriffta. Reindriffta skal forvalte naturressurser og en særegen urbefolkingskultur og tradisjon, og skape et materielt grunnlag for reindrifftsfamiliene.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, konstaterer at de senere års vektlegging av inntektsutjevneende virkemidler i reindrifftsavtalen ikke har vært i stand til å redusere reintallet. Bestemmelsen om at vårflokker på over 600 dyr ikke var tilskuddsberettiget førte isteden til en todeling av reindriffts næringa mellom de økonomisk uavhengige som ikke ble gitt tilstrekkelige incentiver til å redusere reintallet og dem som havnet i et økonomisk avhengighetsforhold med tilhørende pålegg om nedslakting. Komiteen mener de økonomiske virkemidlene må kombineres med de lovbaserte tiltak for å oppnå nødvendig reduksjon i reintallet.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, har merket seg at den inngåtte Reindrifftsavtalen viderefører det flate driftstilskuddet til driftsenheter i Troms og Nordland. Dette flertallet mener en tilskuddsordning som er basert på et flatt tilskuddsbeløp på kr 80 000 pr. driftsenhet under forutsetning av en dokumentert leveranse på 800 kg kjøtt til godkjent slakteri, må betraktes som ekstraordinær. Uavhengig av dokumenterte behov for økonomisk hjelp er det grunn til å være kritisk til en støtteordning som kan føre til at det blir utbetalt støtte på opptil kr 100 pr. kg levert kjøtt, eller omkring det dobbelte av prisen på kjøttet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener rammevilkårene i reindriffts næringen ikke skal skille seg vesentlig ut fra det som er vanlig i andre næringer. Videre bør den fungere friest mulig uten skadelige reguleringer som kan hindre næringens utviklingsmuligheter i en mer konkurranseutsatt fremtid.

Disse medlemmer vil peke på at reindriffts næringens statssubsidierte natur gjør at naturlige begrensninger satt av markedet ikke fungerer. Dagens tilskudds- og reguleringsordninger er uheldige

virkemidler som motviker en helt nødvendig strukturrasjonalisering av reindrifften. Ved å basere seg på forretningsmessige prinsipper, og dermed signalisere at dagens driftsmønster må endres, kan det oppnås et varig skifte og en tilfredsstillende tilpasning til markedet. Disse medlemmer mener derfor at ordningen med en reindrifftsavtale bør avskaffes.

Disse medlemmer konstaterer at mangeårige og varierte statlige virkemidler ikke har gitt nødvendige resultater fordi antallet yrkesutøvere og dyr fortsatt er for høyt, spesielt i reinbeitedistrikter i Finnmark, i forhold til beitegrunnet. Disse medlemmer viser til at heller ikke avtalen for kommende periode inneholder bidrag som kan løse de reelle problemene. Tiltak som blir forberedt og fremmet etter reindrifftslovens bestemmelser vil ikke gi resultater med løsninger av miljømessige, driftsmessige eller dyrevernmessige problemer. Disse medlemmer vil hevde at nye planøkonomiske styrte tiltak neppe vil være særlig mer virkningsfulle enn de tilskudds- og reguleringsordninger som har vært forsøkt tidligere.

Disse medlemmer mener det haster med å få etablert nye løsninger gjennom å avvikle offentlige reguleringer og statlig styring. En politikkomlegging med overgang til et markedsstyrt system, vil sikre en nødvendig flokkreduksjon i forhold til tilgjengelige beiteinteresser. Skal sanksjoner benyttes, vil disse medlemmer at de rettes mot det totale antallet rein og ikke ta form at et øvre tak pr. driftsenhet, som på sikt kan framelske små enheter med sårbar økonomi. En overgang fra statsstyrte tiltak til et marked med reelle priser vil prioriteres av disse medlemmer fordi det kan gi en positiv effekt inntektsmessig og være mindre konfliktfylt enn tvangstiltak. Markedet vil gi svaret på hvor mange driftsenheter, utøvere og rein det finnes plass for og som kan sikre et forsvarlig økonomisk utbytte for reindriffts familien. Disse medlemmer viser for øvrig til Fremskrittspartiets merknader i Innst. S. nr. 167 (1991-1992) Om fremtidig reindrifftspolitikk, Innst. O. nr. 8 (1995-1996) Om endringer i reindrifftsloven, jordskifteloven og viltloven og Innst. S. nr. 145 (1997-1998) om norsk samepolitikk.

Disse medlemmer registrerer at det fortsatt avsettes betydelige beløp fordi rein som inneholder mer enn 3 000 Bq/kg skal omfattes av tiltak som reduserer radioaktiviteten. I dag er det bare fire distrikt og ett tamreinlag som fremdeles har rein med radiocesiuminnhold over dette nivået i gjennomsnitt ved måling på vinterbeite. Disse medlemmer vil i den forbindelse vise til forskningsmiljøer som mener det ikke finnes faglig grunnlag for å bruke betydelige beløp på ovennevnte tiltak.

Disse medlemmer vil gå imot de foreslåtte bevilgningene og omprioriteringer på kap. 1151 som følge av reindrifftsavtalen.

3. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

I

På statsbudsjettet for 2000 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter:			
1151		Til gjennomføring av reindrifftsavtalen	
	51	Tilskudd til Reindrifftsens Utviklingsfond økes med ..... fra kr 32 900 000 til kr 39 200 000	<u>6 300 000</u>
	72	Tilskudd til organisasjonsarbeid økes med ..... fra kr 4 000 000 til kr 4 400 000.	<u>400 000</u>
	75	Kostnadssenkende og direkte tilskudd, <i>kan overføres</i> , økes med fra kr 41 300 000 til kr 42 000 000	<u>700 000</u>
	82	(Ny) Kostnader vedrørende radioaktivitet i reinkjøtt bevilges med	<u>4 500 000</u>

II

Stortinget samtykker i at Landbruksdepartementet kan omdisponere inntil 4,0 mill. kroner av overført beløp på kap. 1151 post 75 til Reindrifftsens Utviklingsfond.

III

Stortinget ber Regjeringen i samarbeid med reindrifftsutøverne fastsette et øvre reintall for hvert distrikt.

Oslo, i næringskomiteen, den 9. juni 2000

Morten Lund
leder

Ivar Kristiansen
ordfører

Kjell Opseth
sekretær